

Amatu savienošanas ierobežojumi likumā «Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā»

Likuma «Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā» (turpmāk – Likums) **mērķis:**

nodrošināt valsts amatpersonu darbību sabiedrības interesēs, novēršot jebkuras valsts amatpersonas, tās radnieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās ieinteresētības ietekmi uz valsts amatpersonas darbību, veicināt valsts amatpersonu darbības atklātumu un atbildību sabiedrības priekšā, kā arī sabiedrības uzticēšanos valsts amatpersonu darbībai.

Likumā «Par interešu konfliktu novēršanu valsts amatpersonu darbībā» (turpmāk – Likums) lietotie termini, kas attiecas uz amatu savienošānu:

1.pants:

1) **amats** — darbs vai dienests noteiktu pilnvaru ietvaros publiskas personas iestādē, sabiedriskajā, politiskajā vai reliģiskajā organizācijā, kā arī komercsabiedrībā;

2) **uzņēmuma līgums** — civiltiesisks līgums, ar kuru valsts amatpersona apņemas izpildīt citas personas labā noteikta apjoma darbu par zināmu atlīdzību;

3) **pilnvarojums** — tiesību kopums, ko cita persona piešķirusi valsts amatpersonai, lai tā rīkotos pilnvarotāja vārdā un interesēs;

4) **darījumu partneri** — fiziskā vai juridiskā persona vai uz līguma pamata izveidota fizisko un juridisko personu apvienība, kas saskaņā ar šā likuma noteikumiem ir deklarējamās darījumu attiecībās ar valsts amatpersonu;

Amata jēdziens

Gramatiski tulkojot terminu „amats”, secināms, ka par amatu (darbu, dienestu) ir uzskatāms jebkurš kvalificēts darbs, nodarbošanās, profesija, arods, tai skaitā, dienesta stāvoklis vai ieņemamais amats, kā arī tāds darbs, kam vajadzīgi galvenokārt fiziski spēki, un arī tāds darbs, kas prasa sevišķu lietpratību.

Papildus jāņem vērā, ka termina „amats” skaidrojumā kā obligāts nav iekļauts atlīdzības kritērijs, un kā atzīts judikatūrā, persona var ieņemt amatu Likuma izpratnē, arī nesaņemot par amata pienākumu pildīšanu atalgojumu (*Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 21.oktobra spriedumu lietas Nr.SKA – 294/2009 14.punkts*).

5) **interesu konflikts** — situācija, kurā valsts amatpersonai, pildot valsts amatpersonas amata pienākumus, jāpieņem lēmums vai jāpiedalās lēmuma pieņemšanā, vai jāveic citas ar valsts amatpersonas amatu saistītas darbības, kas ietekmē vai var ietekmēt šīs valsts amatpersonas, tās radnieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās intereses;

7) **radošais darbs** — publicistiska, literāra vai mākslinieciska darbība, par kuru saņem autoratlīdzību vai honorāru;

Atbilstoši Autortiesību likuma 1.panta 1.punktam autors ir fiziskā persona, kuras radošās darbības rezultātā radīts konkrētais darbs, savukārt atbilstoši minēta likuma 1.panta 2.punktam, darbs ir autora radošās darbības rezultāts literatūras, zinātnes vai mākslas jomā neatkarīgi no tā izpausmes veida, formas un vērtības.

Terminu un svešvārdu skaidrojošā vārdnīca jēdzienu „radošs” definē – tāds, kas garīgas darbības procesā rada oriģinālas idejas, garīgās vai materiālās vērtības; tāds, kura radošuma rezultātā rodas dažādas jaunas idejas, garīgās vai materiālās vērtības. (Autoru kolektīvs Valentīnas Skujiņas vadībā: Inārs Beļickis, Dainuvīte Blūma, Tatjana Koķe, Dace Markus, Arvils Šalme; Zvaigzne ABC, 2000; © Tilde, 2009)

Augstākās tiesas Senāta 2006.gada 21.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-394/2006 8.2.punktā ir norādīts, ka valsts amatpersonas vairāk kā jebkuras citas personas ir pakļautas dažādiem ierobežojumiem un atrodas pastiprinātā sabiedrības uzmanības lokā. Turklāt amatpersonām pašām, neraugoties uz augstākas amatpersonas vai speciālu institūciju kontroli, jāraugās par savas darbības tiesiskumu, proti, valsts amatpersonai ir pašai jāraugās, lai tā savā darbībā ievērotu tiesību normas.

Valsts amatpersonām Likumā noteikto amatu savienošanas ierobežojumu izpildē jāievēro šāds Publisko tiesību pamatprincips:
aizliegts ir viss, kas nav atļauts!

Kurzemes apgabaltiesas ieskatā, valsts amatpersonas, saistībā ar savu statusu, uzņemas paaugstinātu atbildību publiskajās tiesībās, kurās atšķirībā no privāto tiesību pamatprincipa (atļauts viss, kas nav aizliegts), darbojas publisko tiesību pamatprincips – aizliegts ir viss, kas nav atļauts. (2013.gada 23.maija spriedums Nr.140024912)

6.pants. Vispārējie valsts amatpersonas amata savienošanas ierobežojumi

(1) Valsts amatpersonai ir atļauts savienot valsts amatpersonas amatu ar citu amatu, uzņēmuma līguma vai pilnvarojuma izpildi, ja šajā likumā vai citā normatīvajā aktā nav paredzēti valsts amatpersonas amata savienošanas ierobežojumi.

Piemēram – likumā «Par pašvaldībām» 38.p., Publisko iepirkumu likumā 23.p., Valsts civildienesta likumā 17.p., Tiesu izpildītāju likumā 14.p., 24.p., Robežsardzes likumā, Prokuratūras likumā 8.p., Kriminālprocesa likumā, Satversmē, u.c.

(2) Ja likumā nav noteikti stingrāki ierobežojumi, valsts amatpersonai, ievērojot šā likuma [7.panta](#) otrajā, trešajā, ceturtajā, piektajā, 5.¹, sestajā, septītajā, astotajā un trīspadsmitajā daļā noteiktos speciālos amatu savienošanas ierobežojumus, ir atļauts savienot valsts amatpersonas amatu **ne vairāk kā ar diviem citiem algotiem vai citādi atlīdzinātiem valsts amatpersonas amatiem vai amatiem citās publiskas personas institūcijās**. Par šajā daļā minētajiem amatiem nav uzskatāms pedagoga, zinātnieka, ārsta, profesionāla sportista un radošais darbs. Šajā daļā minētā amatu savienošana pieļaujama, ja tā nerada interešu konfliktu, nav pretrunā ar valsts amatpersonai saistošām ētikas normām un nekaitē valsts amatpersonas tiešo pienākumu pildīšanai.

(3) Valsts amatpersonai ir atļauts savienot savu valsts amatpersonas amatu ar citu amatu tajā publiskas personas institūcijā, kurā tā pilda valsts amatpersonas amata pienākumus, ja šī amatu savienošana nerada interešu konfliktu un ja šajā likumā vai citā normatīvajā aktā nav paredzēti valsts amatpersonas amata savienošanas ierobežojumi.

! Papildus pienākumu veikšana nav kvalificējama kā amata savienošana. Par papildus darba pienākumu pildīšanu nosaka piemaksu atbilstoši Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma vai Darba likuma normām.

7.pants Speciālie valsts amatpersonas amata savienošanas ierobežojumi

Speciālie amatu savienošanas ierobežojumi Likumā noteikti atbilstoši valsts amatpersonas ieņemamajam amatam **publiskas personas institūcijās** (Likuma 1.panta 8.punkts), attiecīgajās 7.panta daļās diferencējot šos ierobežojumus atkarībā no ieņemamā amata «*augstuma*» likumdevēja vai tiesu varas institucionālajā sistēmā, vai valsts pārvaldes institucionālajā sistēmā, vai publiskas personas kapitālsabiedrībās un kapitālsabiedrībās, kurā publiskas personas daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopumā pārsniedz 50 procentus vai kurā publiskai personai ir cita veida izšķirošā ietekme atbilstoši Koncernu likumam, kā arī kapitālsabiedrībās, kurā vienas publiskas personas vai vairāku publisku personu kapitālsabiedrību daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopumā pārsniedz 50 procentus vai kurā vienai publiskai personai vai vairākām publiskām personām ir cita veida izšķirošā ietekme atbilstoši Koncernu likumam.

Speciālie valsts amatpersonas amata savienošanas ierobežojumi (7.pants)

Likumā noteiktos Speciālos amata savienošanas ierobežojumus varētu iedalīt:

- ❖ tādus, kuru izpildei nav nepieciešama augstākas amatpersonas (institūcijas) rakstveida atļauja;
- ❖ tādus, kuri ir pieļaujami tikai ja šāda amatu savienošana nerada interešu konfliktu un ir saņemta tās valsts amatpersonas vai koleģiālās institūcijas rakstveida atļauja, kura attiecīgo personu iecēlusi, ievēlējusi, apstiprinājusi amatā vai kura minēta šā likuma 8.¹ panta vienpadsmitajā daļā, un ja likumā nav noteikts citādi.

! Likumā 7.panta attiecīgās daļas dispozīcijā pie attiecīgā ierobežojuma ir skaidra norāde, ka amata savienošana pieļaujama **tikai** ja tā nerada interešu konfliktu un ir saņemta rakstveida atļauja.

7.pants. Speciālie valsts amatpersonas amata savienošanas ierobežojumi

Piemēram:

(2) **Saeimas deputātiem**, Ministru prezidentam, Ministru prezidenta biedram, **ministriem**, īpašu uzdevumu ministriem un parlamentārajiem sekretāriem ir atļauts savienot valsts amatpersonas amatu tikai ar:

- 1) amatu, kuru viņi ieņem saskaņā ar likumu vai Saeimas apstiprinātajiem starptautiskajiem līgumiem;
- 2) amatu arodbiedrībā, biedrībā vai nodibinājumā, politiskajā partijā, politisko partiju apvienībā vai reliģiskajā organizācijā;
- 3) pedagoga, zinātnieka, ārsta, profesionāla sportista un radošo darbu;
- 4) citu amatu vai darbu Saeimā vai Ministru kabinetā, ja to nosaka Saeimas un tās institūciju lēmumi, Ministru kabineta noteikumi vai rīkojumi;
- 5) amatu, kuru viņi ieņem starptautiskajās organizācijās un institūcijās, ja to nosaka Saeimas lēmumi, Ministru kabineta noteikumi vai rīkojumi.

Pedagoga darbs – personu izglītošana un apmācība, lai tās iegūtu attiecīgu izglītību vai paaugstinātu savu profesionālo kvalifikāciju valsts, pašvaldību vai citu juridisko vai fizisko personu dibinātā izglītības iestādē, kuras uzdevums ir izglītības programmu īstenošana, vai komercsabiedrībā, kurai izglītības programmu īstenošana ir viens no nodarbošanās veidiem un kura minēto izglītības programmu īstenošanai ir saņēmusi licenci.

Izglītības likuma 1.panta 16.1punkts noteic – pedagogs ir fiziskā persona, kurai ir šajā vai citā izglītību reglamentējošā likumā noteiktā izglītība un profesionālā kvalifikācija un kura piedalās izglītības programmas īstenošanā izglītības iestādē vai sertificētā privātpraksē.

Izglītības likuma 48.panta trešā daļa noteic, ka visi izglītības iestādēs un privātpraksē strādājošie pedagogi tiek reģistrēti Pedagogu reģistrā.

! Šaubu gadījumā, KNAB pieprasa atzinu no IZM, vai attiecīgo amatu (darbu) var uzskatīt par pedagoga darbu

Zinātnieka darbs

Zinātniskās darbības likuma 5.panta pirmā daļa noteic, ka zinātnieks ir fiziskā persona, kura veic zinātnisko darbību un kura šajā likumā noteiktajā kārtībā ieguvusi zinātnisko kvalifikāciju. Saskaņā ar Zinātniskās darbības likuma 1.panta 4.punktu zinātniskā darbība ir radoša darbība, kas ietver zinātņi, pētniecību un inovācijas.

Termins „zinātne” atbilstoši Zinātniskās darbības likuma 1.panta 3.punktam ir intelektuālās darbības sfēra, kurā ar teorētiskām vai eksperimentālām metodēm tiek iegūtas un apkopotas zināšanas par dabā un sabiedrībā pastāvošajām likumsakarībām.

Ārsta darbs

Saskaņā ar Ārstniecības likuma 37.panta pirmo daļu, ārsts ir ārstniecības persona, kura ieguvusi izglītību, kas atbilst likumā «Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu» noteiktajām prasībām, un kura ar zinātniski pamatotu medicīnisko darbību tieši vai netieši iedarbojas uz cilvēku un savas profesionālās darbības ietvaros:

- 1) veic slimību profilaksi, diagnostiku, ārstēšanu un pacientu medicīnisko rehabilitāciju;
- 2) novērtē slimības un to izraisītos funkcionēšanas ierobežojumus ķermeņa, aktivitātes un dalības līmenī;
- 3) pēta slimības izcelsmi un profilakses iespējas.

Profesionāls sportists

Sporta likums

Profesionāls sportists ir fiziskā persona, kas uz darba līguma pamata un par nolīgto samaksu gatavojas sporta sacensībām un piedalās tajās. (19.pants.)

7.pants:

(3) Latvijas Bankas prezidentam, viņa vietniekam un Latvijas Bankas padomes locekļiem, valsts kontrolierim, Valsts kontroles padomes locekļiem, Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājam un viņa vietniekam, Satversmes aizsardzības biroja direktoram un viņa vietniekam, tiesībsargam un viņa vietniekam, Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes locekļiem, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas priekšsēdētājam un padomes locekļiem, Finanšu un kapitāla tirgus komisijas priekšsēdētājam, viņa vietniekiem un padomes locekļiem, Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektoram, pārvalžu direktoriem un viņu vietniekiem, tiesnešiem, prokuroriem, zvērinātiem notāriem un zvērinātiem tiesu izpildītājiem, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšniekam un viņa vietniekiem, centrālā aparāta nodaļu vadītājiem un viņu vietniekiem, teritoriālo nodaļu vadītājiem un izmeklētājiem, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta priekšniekam un viņa vietniekam ir atļauts savienot valsts amatpersonas amatu tikai ar:

- 1) amatu, kuru viņi ieņem saskaņā ar likumu vai Saeimas apstiprinātajiem starptautiskajiem līgumiem, Ministru kabineta noteikumiem un rīkojumiem, ja tas neapdraud valsts amatpersonas vai institūcijas, kurā attiecīgā valsts amatpersona ir nodarbināta, normatīvajos aktos noteikto patstāvību;
- 2) pedagoga, zinātnieka, profesionāla sportista un radošo darbu;
- 3) eksperta (konsultanta) darbu, kura izpildes vieta ir citas valsts administrācija, starptautiskā organizācija vai tās pārstāvniecība (misija), ja tas nerada interešu konfliktu un ir saņemta tās valsts amatpersonas vai koleģiālās institūcijas rakstveida atļauja, kura attiecīgo personu iecēlusi, ievēlējusi, apstiprinājusi amatā vai kura minēta šā likuma [8.1 panta](#) vienpadsmitajā daļā;
- 4) amatu attiecīgās profesijas vai nozares arodbiedrībā vai biedrībā, izņemot šajā daļā minēto institūciju vadītājus;
- 5) amatu biedrībā, ja tas nerada interešu konfliktu un ir saņemta tās valsts amatpersonas vai koleģiālās institūcijas rakstveida atļauja, kura attiecīgo personu iecēlusi, ievēlējusi, apstiprinājusi amatā vai kura minēta šā likuma [8.1 panta](#) vienpadsmitajā daļā, un ja likumā nav noteikts citādi.

7.panta (6) Vispārējā un specializētā valsts civildienesta ierēdnis, Valsts kontroles revīzijas departamentu sektoru vadītāji, Centrālās vēlēšanu komisijas sekretārs, Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādes un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersona ar speciālo dienesta pakāpi, kā arī pašvaldības policijas amatpersona un šā likuma [4.panta](#) otrajā un 2.¹ daļā minētās amatpersonas, kurām šajā pantā nav noteikti īpaši amata savienošanas nosacījumi, var savienot valsts amatpersonas amatu tikai ar:

1) amatu, kuru tās ieņem saskaņā ar likumu, Ministru kabineta noteikumiem un rīkojumiem;

2) pedagoga, zinātnieka, profesionāla sportista un radošo darbu;

2¹) amatu arodbiedrībā;

3) citu amatu, uzņēmuma līguma vai šā panta vienpadsmitajā daļā neminēta pilnvarojuma izpildi, ja to savienošana nerada interešu konfliktu un ir saņemta attiecīgās publiskas personas iestādes vadītāja vai viņa pilnvarotas personas rakstveida atļauja;

4) saimniecisko darbību individuālā komersanta statusā vai reģistrējoties Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējam saskaņā ar likumu “[Par iedzīvotāju ienākuma nodokli](#)”, ja šī savienošana nerada interešu konfliktu un ir saņemta attiecīgās publiskas personas iestādes vadītāja vai viņa pilnvarotas personas rakstveida atļauja.

7.panta (10) Valsts amatpersonai, kurai šā panta otrajā, trešajā, ceturtajā, piektajā, 5.¹, sestajā, septītajā vai astotajā daļā noteikti speciālie amatu savienošanas ierobežojumi, ir atļauts savienot valsts amatpersonas amatu ar saimniecisko darbību individuālā komersanta statusā vai reģistrējoties kā saimnieciskās darbības veicējam saskaņā ar likumu “[Par iedzīvotāju ienākuma nodokli](#)”, ja šīs darbības ietvaros tiek gūti ienākumi **tikai no lauksaimnieciskās ražošanas, mežizstrādes, zvejniecības, lauku tūrisma vai prakses ārsta profesionālās darbības**, un šā panta sestajā un astotajā daļā minētajos gadījumos attiecīgo amatu savienošanai nav nepieciešams saņemt rakstveida atļauju.

7.panta (10¹) Valsts amatpersonai, kurai šā panta otrajā, trešajā, ceturtajā, piektajā, 5.¹, sestajā, septītajā vai astotajā daļā noteikti speciālie amatu savienošanas ierobežojumi un kura ir reģistrējusies Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs saskaņā ar likumu “[Par iedzīvotāju ienākuma nodokli](#)”, ir atļauts savienot savu amatu ar tādu saimniecisko darbību, kura tiek veikta, pārvaldot šai valsts amatpersonai piederošo nekustamo īpašumu, un šā panta sestajā un astotajā daļā minētajos gadījumos attiecīgo amatu savienošanai nav nepieciešams saņemt rakstveida atļauju.

7.panta (10²) Šajā pantā minētajos gadījumos, kad amatu atļauts savienot **ar pedagoga, zinātnieka, ārsta, profesionāla sportista vai radošo darbu**, attiecīgo amatu savienošana ir pieļaujama, arī reģistrējoties kā saimnieciskās darbības veicējam saskaņā ar likumu “[Par iedzīvotāju ienākuma nodokli](#)”, un šā panta sestajā un astotajā daļā minētajos gadījumos attiecīgo amatu savienošanai nav nepieciešams saņemt rakstveida atļauju.

7.pants(11) Valsts amatpersonai, kurai šā panta otrajā, trešajā, ceturtajā, piektajā, 5.¹, sestajā, septītajā vai astotajā daļā noteikti speciālie amatu savienošanas ierobežojumi, atļauts savienot savu amatu **ar tāda pilnvarojuma izpildi**, uz kura pamata šī amatpersona **rīkojas sava radnieka vārdā, ja tas nerada interešu konfliktu.**

(11¹) Valsts amatpersonai, kurai šā panta otrajā, trešajā, ceturtajā, piektajā, 5.¹, sestajā, septītajā vai astotajā daļā noteikti speciālie amatu savienošanas ierobežojumi, atļauts savienot savu amatu ar amatu Valsts prezidenta izveidotā komisijā, padomē vai Ordeņu kapitulā, ja tas nerada interešu konfliktu. Šādai amatu savienošanai nav nepieciešams saņemt rakstveida atļauju.

7.pants:

(13) Valsts amatpersonai, kurai šā panta otrajā, trešajā, ceturtajā, piektajā, 5.¹, sestajā, septītajā vai astotajā daļā noteikti speciālie amatu savienošanas ierobežojumi, ir atļauts savienot savu amatu **ar dienestu Zemessardzē**, ja likumā nav noteikts citādi, un šā panta sestajā un astotajā daļā minētajos gadījumos attiecīgo amatu savienošanai nav nepieciešams saņemt rakstveida atļauju.

(14) Papildus tām valsts amatpersonām, kurām citos likumos un šajā pantā nav atļauts savienot valsts amatpersonas amatu ar amatu politiskajā partijā vai politisko partiju apvienībā, šādu amatu savienošana nav atļauta arī Valsts kancelejas direktoram un viņa vietniekiem, valsts sekretāriem un viņu vietniekiem, kā arī valsts kapitālsabiedrību valžu un padomju locekļiem.

! Latvijas Republikas Zemessardzes likuma 4.pants nosaka **Zemessarga** statusu:

(1) Zemessargs ir persona, kura devusi zemessarga zvērestu, kurai ir piešķirta dienesta pakāpe un kura pilda dienestu Zemessardzē atbilstoši līgumam, kas noslēgts ar Zemessardzi par dienestu Zemessardzē.

Kārtība, kāda valsts amatpersonai jārikojas, ja amata savienošana ir aizliegta saskaņā ar šo Likumu un citiem normatīvajiem aktiem ir noteikta Likuma 8.pantā, savukārt 8.¹ pantā ir noteikta valsts amatpersonas amata savienošanas ierobežojumu izpildes kārtība, ja amata savienošana nepieciešama rakstveida atļauja

! Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir norādījis, ka rakstveida atļaujas saņemšanai pirms amatu savienošanas nav tikai formāls raksturs. Tā sevī ietver konkrētās amatu savienošanas izvērtējumu katrā individuālā gadījumā attiecībā uz katru konkrēto amatu un personu (*2006.gada 18.oktobra spriedums lietā Nr. SKA-418/2006, 11.2. punkts*).

Tā kā Likuma mērķis ir novērst interešu konflikta rašanos, attiecīgajai augstākai amatpersonai (institūcijai), kuras kompetencē ir amatu savienošanas atļauju izsniegšana, katrā konkrētā gadījumā jāpārbauda interešu konflikta rašanās iespējamība. Minētais pienākums ir uzlikts konkrētajai amatpersonai (institūcijai), jo tieši šai amatpersonai (institūcijai), kura personu iecēlusi, ievēlējusi vai apstiprinājusi amatā, ir vislabāk zināmi tie apstākļi, kas rada vai var radīt interešu konflikta situāciju.

Atbildība par valsts amatpersonai likumā noteikto amatu savienošanas ierobežojumu pārkāpšanu:

❖ paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā (**LAPK**):

166.²⁸ pants. Amatu savienošanas ierobežojumu izpildes kārtības neievērošana

Par neatļauta amata, uzņēmuma līguma vai pilnvarojuma izpildes neizbeigšanu likumā noteiktajā termiņā - uzliek naudas sodu valsts amatpersonai no septiņdesmit līdz trīssimt piecdesmit euro, atņemot tiesības ieņemt valsts amatpersonas amatus vai bez tā.

166.³⁰ pants. Valsts amatpersonai noteikto ierobežojumu un aizliegumu pārkāpšana

Par likumā noteikto komercdarbības, valsts amatpersonas amata savienošanas, pārstāvības, ienākumu gūšanas ierobežojumu vai tādu ierobežojumu pārkāpšanu, kuri noteikti attiecībā uz rīcību ar valsts vai pašvaldības mantu, kā arī par valsts amatpersonas funkciju veikšanu interešu konflikta situācijā -

uzliek naudas sodu valsts amatpersonai no septiņdesmit līdz trīssimt piecdesmit euro, atņemot tiesības ieņemt valsts amatpersonas amatus vai bez tā.

❖ **Krimināllikumā - 325.pantā** par valsts amatpersonai likumā noteikto ierobežojumu vai aizliegumu pārkāpšanu, ja ar to radīts būtisks kaitējums valsts vai sabiedrības interesēm vai ar likumu aizsargātām personas interesēm

Atbildība par valsts amatpersonai likumā noteikto amatu savienošanas ierobežojumu pārkāpšanu (attiecināma galvenokārt uz gadījumiem, kad valsts amatpersona ir savienojusi savu amatu ar likumu aizliegtu amatu un guvusi no tā ienākumus jeb kādu citu mantisku labumu):

- ❖ Likuma 30.pantā, nosakot, ka par šā likuma pārkāpumiem personu sauc pie likumos noteiktās atbildības. Valsts amatpersonai saskaņā ar šā panta noteikumiem **ir pienākums atlīdzināt nodarītos zaudējumus.**
- ❖ Ienākumi un mantiskie labumi, kas gūti, pārkāpjot šajā likumā noteiktos ierobežojumus, vai proporcionāls to pieaugums ir piekritīgi valstij, presumējot, ka, pārkāpjot valsts noteiktos ierobežojumus un prettiesiski gūstot ienākumus vai mantiskos labumus, valsts amatpersona ir nodarījusi tādu kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai, kas ir novērtējams mantiskā izteiksmē un ir proporcionāls aizliegtā veidā gūtu ienākumu, mantisko labumu un īpašuma vai mantas pieauguma vērtībai.

! Pienākumu valsts amatpersonai atlīdzināt prettiesiski gūtos ienākumus vai mantiskos labumus KNAB uzliek ar administratīvo aktu (AA).

Valsts prezidenta amata savienošanas ierobežojumi:

- ❖ Likuma 7.panta pirmajā daļā noteikts, ka Valsts prezidenta amata savienošānu ar citu amatu nosaka Latvijas Republikas Satversme;
- ❖ Satversmes 38.pants nosaka, ka Valsts Prezidenta amats nav savienojams ar citu amatu. Ja par Valsts Prezidentu ievēlētā persona ir Saeimas loceklis, tad viņam jānoliek Saeimas locekļa pilnvaras.

Valsts prezidenta imunitāte:

Satversmes 54.pants - Valsts Prezidentu var saukt pie kriminālās atbildības, ja tam piekrīt Saeima ar ne mazāk kā divu trešdaļu balsu vairākumu

! Ne LAPK, ne arī jebkāds cits normatīvais akts neparedz izņēmumu (aizliegumu) attiecībā uz administratīvās atbildības piemērošanu Valsts prezidentam par Likumā noteikto ierobežojumu un aizliegumu pārkāpšanu

Ārvalstu prakse, nosakot Valsts prezidentam amata savienošanas ierobežojumus:

Slovēnija - Konstitūcijas 105.pants nosaka, ka Prezidenta amats nav savienojams ne ar vienu citu publiskās pārvaldes amatu (ieceltu, ievēlētu);

Slovākija - Konstitūcijas 103.panta 5.punkts nosaka, ka Prezidents nedrīkst ieņemt nekādu citu apmaksātu amatu nevienā citā profesijā vai uzņēmējdarbībā, kā arī nedrīkst būt juridiskas personas, kas nodarbojas ar uzņēmējdarbību, valdes loceklis;

Ungārija - Konstitūcijas 30.panta 1.daļa nosaka, ka Prezidenta amats nav savienojams ne ar vienu citu publiskās pārvaldes, sociālo vai politisko amatu vai mandātu. Prezidents nedrīkst strādāt algotu darbu un saņemt atalgojumu par citām darbībām, izņemto to, kas attiecas uz autortiesībām;

Vācija - Konstitūcijas 55.panta 2.daļa nosaka, ka Federācijas Prezidents nedrīkst ieņemt nevienu citu algotu amatu vai iesaistīties kādā arodā vai profesijā, kā arī nedrīkst piederēt pie uzņēmuma vadības vai uzraudzības institūcijas (valdes). Savukārt 1.daļa nosaka to, ka Federācijas Prezidents nedrīkst būt loceklis ne Federācijas, ne arī Zemes valdībā vai likumdošanas institūcijā;

Lietuva - Konstitūcijas 83.pants nosaka, ka Prezidents nedrīkst būt parlamenta loceklis, nedrīkst ieņemt nevienu citu amatu, kā arī nedrīkst saņemt nekādu citu atalgojumu, kā tikai atalgojumu, kas paredzēts par Prezidenta pienākumu pildīšanu, kā arī par radošām darbībām. Personai, kas tiek ievēlēta par Prezidentu, ir jāizbeidz sava aktivitāte politiskajās partijās un politiskajās organizācijās līdz brīdim, kad tiek uzsākta jauna kampaņa par Prezidenta vēlēšanām;

Igaunija - Konstitūcijas 84.pants nosaka, ka Prezidentam, stājoties amatā, ir jānoliek visas pilnvaras un jāatsakās no saistošajiem pienākumiem visos tajos amatos, kuros viņš pirms tam ir bijis ievēlētas vai iecelts, kā arī uz Prezidenta pilnvaru termiņa laiku ir jāaptur sava darbība jebkurā politiskajā partijā.

Diskusijai:

Vai Valsts prezidenta amata savienošanas ierobežojumi būtu paplašināmi, atļaujot savienot amatu ar radošo vai zinātnieka darbu, vai amatu, kuru prezidents varētu ieņemt saskaņā ar Saeimas apstiprinātajiem starptautiskajiem līgumiem vai citiem starptautiskajiem tiesību aktiem???

KORUPCIJAS NOVĒRŠANAS UN APKAROŠANAS BIROJS

Paldies par uzmanību!

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka vietniece korupcijas novēršanas jautājumos Ilze Jurča, 06.10.2015.